

Handläggare: Annika Risel
Telefon: 08-508 336 07

Till
Utbildningsnämnden
2012-03-15

Särskild satsning på särskilt stöd i grundskolans lägre årskurser

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar följande:

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Håkan Edman
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Per Olsson (MP) har i en motion till kommunstyrelsen föreslagit att Stockholms stad gör en särskild satsning på särskilt stöd i grundskolans lägre årskurser.

Utbildningsnämnden arbetar för att alla elever utifrån sina förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt i sitt lärande. Skolan har ett särskilt ansvar för att tillgodose de insatser som behövs för en elev i behov av särskilt stöd. I enlighet med den nya skollagen säkerställer rektor att det finns tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Skolorna skapar själva en organisation med det antal speciallärare och specialpedagoger som behövs utifrån sina elevers behov.

Förvaltningen stödjer skolorna för att öka kompetensen inom det specialpedagogiska området. Stöd ges till rektorer/skolor genom kompetensutveckling inom området ”särskilt stöd”. Andra exempel är specialpedagogiskt nätverk,

specialpedagogiskt forum samt riktlinjer och stödmaterial för arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

Ärendets beredning

Utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning har berett ärendet i samverkan med tillhandahållaravdelningen.

Bakgrund

Per Olsson (MP) har i en motion till kommunstyrelsen föreslagit att Stockholms stad gör en särskild satsning på särskilt stöd i grundskolans lägre årskurser. Per Olsson inleder med att påtala att det under första halvan av 2011 var över 35 procent av fallen när Skolinspektionen riktar kritik mot Stockholm som gällde särskilt stöd i skolan.

I motionen tas också upp att speciallärare, kuratorer och annan personal har fått lämna sina tjänster och att S:t Örjans skolor med sina kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper har minskat ner på tjänster och elevplatser.

Skribenten anser vidare att rektorerna behöver mer stöd i att upprätta åtgärdsprogram och att programmen inte alltid utformas utifrån det eleven faktiskt behöver hjälp med. I motionen betonas skolans ansvar för att alla elever ska kunna lyckas i skolan och hänvisas till att nivågrupperingar som ett led i att anpassa undervisningen samt särskilda undervisningsgrupper måste vara tillfälliga. Skribenten menar att många lärare i staden behöver mer stöd i sitt arbete och att Stockholm behöver satsa på att få in mer pedagogiska resurser i klassrummet.

Utifrån ovanstående föreslås i motionen följande:

- att minst en person i ledningsgruppen på varje kommunal grundskola bör ha en specialpedagogisk kompetens
- att Stockholms stad gör en särskild satsning på fler verksamma specialpedagoger och speciallärare i grundskolans lägre årskurser
- att ett utvecklingsarbete initieras gemensamt med specialpedagogiska institutionen på Stockholms Universitet för att garantera en nära forskningsanknytning i utvecklingsarbetet

Förvaltningens synpunkter

Skolan har ett särskilt ansvar för att möta och tillgodose behovet hos elever som är i behov av särskilt stöd. Förvaltningen fortsätter sitt arbete med inkludering och att anpassa arbetsmiljön för att i så stor utsträckning som möjligt kunna möta alla

elevers särskilda behov i ordinarie klass. Ett inkluderande förhållnings- och arbetssätt innebär också att i de fall skolan har särskilda undervisningsgrupper ska elever tillfälligt placeras i dessa och utvärdering ska ske kontinuerligt. Det är mot den här bakgrunden samt med utgångspunkt i den nya skollagen som S:t Örjans skolor dels har minskat sin verksamhet och nu i sin helhet kommer att ses över.

Förvaltningen kommer att fortsätta med utbildningar för grupper av skolledare och lärare i inkluderande arbetssätt på Harvard Graduate School of Education. Utbildningarna påbörjades för tre år sedan och kommer att fortsätta under kommande två läsår.

Förvaltningen håller med skribenten om att lärarna ska ha höga förväntningar på eleverna och att tro på att eleverna kan och vill lyckas i skolarbetet. Detta är något som tas upp och diskuteras i olika sammanhang med rektorer och lärare.

Motionens förslag: Att minst en person i ledningsgruppen på varje kommunal grundskola bör ha en specialpedagogisk kompetens.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot målen. Enligt den nya skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Därför ska skolan ha tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Rektor leder elevhälsoteamen och har därmed tillgång till specialpedagogisk kompetens.

Beslut om skolans inre organisation fattas av rektor enligt skollagen 2 kap. 10 §. Rektorn får uppdra åt en anställd eller uppdragstagare vid skolenheten att fullgöra enskilda ledningsuppgifter. Exempel på sådant område kan vara inom elevhälsoarbetet förutom vissa beslut som rektor, enligt skollagen, har att fatta. Organisation och ledningsgrupp och därmed vilka kompetenser som ska ingå beslutas således av rektor utifrån skolans behov.

Förvaltningen har sedan tidigare satsat på kompetensutveckling för rektorerna och därefter för speciallärare/specialpedagoger när det gäller åtgärdsprogram och elevdokumentation. Denna satsning pågår fram till och med våren 2012. Förvaltningen satsar också på att fortbilda rektorer för att kunna tillmötesgå och främja lärandet hos elever i behov av särskilt stöd. Rektorer kommer framöver också få tillgång till konsultativt stöd för bedömningar om särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram.

Motionens förslag: Att Stockholms stad gör en särskild satsning på fler verksamma specialpedagoger och speciallärare i grundskolans lägre årskurser.

Rektorer skapar själva en organisation för skolenheten med det antal speciallärare och specialpedagoger som behövs utifrån sina elevers behov, skollagen 2 kap. 10 §. Rektor avgör personaldimensioneringen, då skolornas behov är olika. Rektor kan också anlita utbildningsförvaltningens uppdragsavdelning för lärande och elevhälsa som har kompetens kring elever i behov av särskilt stöd, erbjuder konsultativt stöd i frågor kring detta och kan ordna olika kompetensutvecklingsinsatser.

Förvaltningen stödjer skolorna för att öka kompetensen inom det specialpedagogiska området. Exempel på detta är specialpedagogiskt nätverk, specialpedagogiskt forum samt riktlinjer och stödmaterial för arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

Inom ramen för Lärarlyftet I har en del lärare fortbildat sig inom det specialpedagogiska området.

Regeringen har aviserat ett tillfälligt riktat statsbidrag 2012 och 2013 för att skolornas huvudmän ska kunna förstärka inom elevhälsan. Utbildningsförvaltningen arbetar med att förbereda en sådan ansökan.

Grundskoleavdelningen har förstärkt kompetensen kring elever i behov av särskilt stöd genom att ha inrättat ett team på fem handläggare som stöttar rektorer och pedagoger i frågor om särskilda behov.

Motionens förslag: Att ett utvecklingsarbete initieras gemensamt med specialpedagogiska institutionen på Stockholms Universitet för att garantera en nära forskningsanknytning i utvecklingsarbetet.

Den centrala förvaltningen arbetar för att öka medvetenheten om forskning inom skolans område och betonar vikten av att arbeta i enlighet med denna och beprövad erfarenhet. Förvaltningen har ambitionen att alltid utgå från aktuell forskning när nya projekt eller utvecklingsarbeten initieras. Ett exempel på forskningsanknytning inom detta område är samarbetet med Harvard Graduate School of Education när det gäller ett inkluderande arbetssätt. Förvaltningen har även ett samarbete med Stockholms universitet kring studenter som läser till

speciallärare och specialpedagoger när det gäller den verksamhetsförlagda utbildningen och platser i Stockholms skolor.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen. Beslutet justeras omedelbart.

Bilaga

Motion om särskild satsning på särskilt stöd i grundskolans lägre årskurser från Per Olsson (MP).